

lorum idoneitatem melius cognoscunt ut ad beneficia parochialia secure possint promovere digniores; 4º objectas difficultates a pluribus Episcopis. Plures a concursu deteruerunt incommoda quae inde nasci visa fuerunt, praesertim periculum foendi ambitionem in clero, et bono parochiarum præjudicandi per concessum jus appellationis ab ordinario ad judicem superiorum. Nullum est institutum, quantumvis sanctum ac salubre, quod humana fragilitate quibusdam incommodis obnoxium non sit: ab initio, et per diuturnum tempus, appellations eo modo admittebantur, quo non leve præjudicium inferebatur parochiis et ipsi dignitatibus Episcoporum. Benedictus XIV testatur « Episcoporum querelas in hoc rerum genere ipsum olim saepe congregationi Concilii representare, pro secretarii munere « quod gerebat, omnino necessarium duxisse. » (*De Synodo*, lib. XIII, cap. ix, n° 20.) Periculum ambitionis vix sejungi potest a disciplina concursus. Timendum quippe ne clerici qui deberent fugere dignitates, et officia gravissima quibus annexa est cura animarum non acceptare nisi ex obedientia, ad eadem officia affectu humano contendant, dum nutu proprio ad concursum accedunt, et possunt etiam a judicio sui superioris provocare, se aliis quos elegerit, digniores prætendendo. Hoc vero incommodum, quod alias compensari potest fructibus quos concilium obventuros speravit ex concursu, gravius apparet quando, pro temporum conditione et moribus societatis, magis timendum est ne clerici agitentur humana ambitione, et ne debilitetur auctoritas primorum pastorum.

Cæterum, quævis causa assignetur cur in Galliis non viguerit decretum Tridentinum, praxis est constans et uniformis. Praesules nostri a tempore Concordati, vestigia suorum predecessorum secuti, nominant ad omnes parochias absque ullo prævio concursu; Sancta Sedes, cui relationem status suarum dioceseon persæpe exhibuerunt, illos non admonuit ut ad jus commune suam præxim reducerent. Haec igitur praxis tuto servari potest, et est servanda, usquedum S. Pontifex aliter statuerit; nam in

re tanti momenti quæ omnium Ecclesiarum Galliæ interest, non existimamus quidquam immutari posse, non consulta Apostolica Sede¹. Votis quidem prosequimur observantiam disciplinae Tridentinae in omnibus quæ statui præsenti rerum convenienti; sed Episcoporum est, ac præsertim Sanctæ Sedis, non canonistarum, decernere utrum mutatis temporum, morum ac rerum circumstantiis, rationes quæ Patres Tridentinos moverunt in præscribendo concursum, æque urgeant nostra ætate; an commoda praxis hodiernæ compensent prætermissionem concursus, ac sufficienter provisum sit recto regimini parochiarum; an demum expedit inducere in Ecclesiæ Galliarum legem concursus, quæ nunquam ab initio ad presentem ætatem viguit in plerisque nostris provinciis.

ARTICULUS III. — DE JURIBUS PAROCHORUM.

Duo præsertim expendi debent: 1º quæ sint jura parochorum quoad regimen tum spirituale, tum temporale parœcie; 2º quinam fideles subsint jurisdictioni parochi. Altera quæstio subscetur de juribus honorificis parochorum.

240*. — Iº Quæ sint jura parochorum?

I. Ad determinandum quæ sint jura propria parochorum quedam principia præmittere oportet.

1º Ecclesia voluit parochos ab Episcopo constitui, ut ecclesiæ

¹ Vidimus supra (n° 232) S. Congregationem Concilii censuisse superseedendum executioni decreti Synodi provincie Remensis de augendo numero parochorum inamovibilium; quod etiam de nonnullis aliis decretis similiter statuit, ne, etiam pretextu ad jus commune proprius accedendi, induceretur in nonnullis provinciis novitas disciplinæ, usquedum Sancta Sedes quid magis expediret, judicaverit. Eadem ratione reverentiae erga S. Sedem et periculi ne in re tanti momenti, qua certe non parum animi commoverentur in clero, esset diversitas disciplinæ inter ejusdem regionis dioceses, existimamus nihil innovandum esse in praxi Galliarum circa modum nominandi parochos, usquedum Ecclesia Romana, omnibus temporum et morum adjunctis pensatis, judicaverit quid sit magis opportunum et modum agendi uniformem præficerit.

parochiales regerent, et sacramenta administrarent ad utilitatem fidelium; qui scilicet animas sibi commissas cognoscere valeant, et a quibus solis fideles licite sacramenta suscipiant. Ergo potestatem, jura, functiones, quocumque nomine appellantur, parocho tribuemus quæ ab illa primigenia institutione sequuntur, vel quæ ab Episcopo expresse mandata fuerunt, aut tandem quæ juxta probatas consuetudines officio annexas esse certo constat.

2º Episcopi, parochias instituendo, non ideo abdicaverunt a se sacrorum administrationem in iisdem ecclesiis; parochos in sui adjutorium vocaverunt, non in eos potestatem suam propriam quasi abdicatam transtulerunt; quapropter liberum ipsis est officia parochialia gerere, quando opportunum judicaverint, ita tamen moderate ut nihil detractum censeatur juribus et dignitatib[us] titularis, et non præpediatur illius ministerium. Nihil obstat quominus simul consistant duo vel plures jurisdictiones in eamdem plebem, modo non supponantur independentes. « Inconveniens esset, ait S. Thomas, si duo æqualiter super eamdem plebem constituerentur; sed quod duo quorum unus principalior est super eamdem plebem constituantur, non est inconveniens; et secundum hoc super eamdem plebem sunt immediate et sacerdos parochialis, et Episcopus, et Papa, et quilibet eorum potest ea quæ jurisdictionis sunt apud eum pertinentis, alteri committere.» (*Supplem.*, art. v, quæst. 8.) Confirmatur auctoritate conciliorum. Concilium Viennense (cap. *Dudum*, 2, DE SEPULTURIS, lib. III) aperte supponit Episcopum posse alicui demandare, etiam parocho invito, officium prædicandi et confessiones audiendi. Concilium Tridentinum idem decernit de benedictione nuptiali et assistentia matrimonio quod celebrare licet coram alieno sacerdote de licentia ipsius parocho, seu *Ordinarii*. (Sess. xxiv, cap. 1, de *Reform. Matr.*) Ita statuerunt plura concilia provincialia.

3º Prudenti arbitrio Episcopi dimittitur, ut quando in paro-

chorum subsidium alios sacerdotes ad servitium parochiæ adjunget, inter ipsos officia partiatur pro ecclesiæ et fidelium utilitate, eo semper modo quo parochorum honor et prærogativa in cæteros servetur.

241*.—II. Ex principiis positis multa consecutaria deducuntur. Primo loco indicamus quæ ad sacramentorum administrationem pertinent.

Parochiali officio tria reservantur: solemnis collatio Baptismi, Extrema Unctio infirmorum, et benedictio nuptialis; adeo ut haec a nullo alio sacerdote peragi debeant quam a parocho, nisi de ipsis parocho, vel Episcopi licentia. (Cap. *Religiosi*, 1, DE PRIVILEGIIS, Clem. lib. V.)

Idem dicendum de administratione Sacr. Eucharistiae per viaticum, de communione Paschali, et in plerisque nostris regionibus de prima puerorum communione. Concilium Viennense, textu allato *Religiosi*, interdictum religiosis ne administrent Eucharistiam clericis aut laicis, non habita prius licentia presbyteri parochialis, quod usu restrictum est ad tres casus præfinitos. Si de communione Paschali agitur, sufficit illam recipere in ecclesia parochiali, nec referenda quo sacerdote suscipiatur, inscio vel consentiente parocho. Si autem de viatico, illius administratio reservatur parochis, quemadmodum Extremae Unctionis; id synodales constitutiones et ritualia passim supponunt, et declaravit S. Congregatio (*Thesaur. Resol.*, an 1729, tom. IV, pag. 275, in causa *Eugubina*). Quoad primam communionem, consuetudine in partibus nostris vigente inductum est, et decretis conciliorum provincialium necnon statutis diocesanis præscriptum, eam reservari officio parochiali. Concil. Aquense habitum an. 1850 statuit: « Prima communio in propria parochia fieri debet, nisi ut alibi fiat legitima obtineatur dispensatio, » (Cap. iv, *Euch.*, § 5.) Concil. Senonense: « Expresse prohibemus ne ullus pastor vel presbyter puerum externæ parochiæ ad primam communionem sine proprii parocho aut Episcopi licentia admittat. » (Cap. iv, de *Eucharistia*.)

Concilium Rothomagense vetat ne quis admittatur ad primam communionem, nisi idoneus reperiatur « *judicio præsertim parochi ac sacerdotis cui peccata puer confitetur.* » (Decretum xv.) Ita conc. Burdigalense (cap. iv, *de Euch.*) et alia eodem tempore celebrata, nempe: Suessione, Rhedonense, Avenionense... quæ parochum monent, vel capellanum, pueros non admitti debere ad communionem in parochia in qua actu nunc morantur, vel in domibus instituendis pueris destinatis, nisi post tempus in statutis prefixum. — Cum haec ita sint jure nostrarum provinciarum determinata, debemus primam communionem recensere inter ea quæ juribus et officio parochialibus apud nos communiter reservantur.

Quod ad sacramentum Pœnitentiae spectat, parochus jus certum habet omnes suos parochianos, ubicumque actu morantur, et advenas in sua parochia versantes, audiendi sacramentaliter et absolvendi; verum ex firmata consuetudine liberum est fidelibus alios presbyteros adire, modo ab Episcopo approbatos; quam consuetudinem immutare non convenit, utpote quæ ad majorem utilitatem animarum inducta sit, et considerari potest tanquam privilegium jure communi concessum.

III. Reservantur insuper lege canonica officio parochiali quædam ad sacramenta, de quibus modo, prope accendentia, scilicet: 1º fontis baptismalis benedictio, quæ regulariter a parocho facienda est; 2º benedictio mulierum post partum (Decret. S. Cong. Rituum, 10 dec. 1703); 3º funeralia parochianorum, de quibus alibi dicendum erit, ubi etiam de aliis juribus temporalibus parochorum.

IV. Tandem parochi jus habent administrandi parochiam sibi commissam, servatis legibus communibus et statutis diœcesis: quod complectitur omnes curas impendendas in regimine ecclesiæ parochialis quoad spiritualia et temporalia. Nullus jure potest se in hoc regime ullo titulo immiscere præter consensum parochi, nisi intervenerit superioris auctoritas. Quas autem leges servare debeat parochus in regimine temporali pa-

rochiae, dicetur in III^a parte ubi *de administratione bonorum temporalium et de fabricis.*

242. — *Nota.* Jura tribuunt parocho nudam administrationem, non vero jurisdictionem fori externi, quæ includit potestatem leges ferendi, censuras pronuntiandi, dispensandi in legibus, votis, vel juramentis. Hæc non sequuntur ex officio parochi, nec fuere parochis concessa. Id solum videtur parochis datum ut suos fideles individuatim valeant dispensare ad tempus pro casu particulari, justa requirente causa, in jejuniis et abstinentia; et etiam ipsis indulgere ut die dominica vident operibus servilibus. (S. Liguori, lib. III, n. 288, 1052.)

243*. — II° *Quinam fideles subsint jurisdictioni parochi et possint ab eo recipere sacramenta?*

Parochus habet, vi sui officii, jurisdictionem in omnes fideles qui intra limites parochiae domicilium acquirunt, vel quasi domicilium, id est qui suam sedem ponunt cum intentione ibidem commorandi semper, aut per tempus longum, saltem per majorem anni partem, si de quasi domicilio agitur. Domicilium acquiritur absque ullo temporis intervallo, ab eo qui vult perpetuo permanere, dummodo suam voluntatem facto sensibili manifestet, suam sedem revera ibi ponendo. Idem dicendum de quasi domicilio existimat Reiffenstuel, quod etiam vel per unum diem acquiritur, cum animo per tempus longum in parochia manendi, quia utriusque, domicilii et quasi domicilii eadem est ratio¹. Inde concludit famulos, mercenarios, et alios qui per tempus longum alicubi morari intendant, primo statim die effici parochianos, et parochum loci posse illorum matrimonio assistere, dummodo illorum statum sufficenter noverit.

Si quis in duobus locis domicilium retineat, ut pluribus contingit qui partem anni in urbe et alteram ruri transigunt, erit simul utriusque loci parochianus, et poterit pro arbitrio ad alterutrum parochum recurrere, sacramenta, aliaque salutis auxilia ab eo postulaturus. Magis quidem decet ut ad illum

¹ Reiffenstuel, DE CLANDESTINA DESPONSAATIONE, tit. III, n° 60.

recurrat cuius parochiam tunc inhabitat quando vult sacramentum recipere, matrimonium celebrare; verum, si de stricto jure agitur, facultatem habet, v. g. matrimonium suum celebrandi tempore aestivo coram parocho hyemalis habitationis, cum utriusque sit, non successive sed simultanea, parochianus⁴. Potest etiam suum parochum adire extra limites parochiae, si quidem ea est conditio jurisdictionis ordinariae, ut possit ubique exerceri, in foro interno, ut alibi explicatur.

Parochus habet etiam jurisdictionem in alienigenas et vagos, qui actu versantur in sua parochia: hanc vero jurisdictionem quae minus fundatur ipsomet titulo officii parochialis, quam delegatione Ecclesiae in gratiam fidelium, ut ubicunque versentur, praesto habeant auxilia gratiae, exercere non potest extra limites sue parochiae.

Possunt igitur alienigenae et vagi, non secus ac parochiani ut ministerio parochi pro susceptione Baptismi, Poenitentiae, Eucharistiae, Extremae unctionis. Quoad benedictionem nuptialem, an scilicet possint contrahere matrimonium coram parocho loci, non levis est difficultas. Et quidem si de vagis agitur, qui scilicet nullibi sedem stabilem, aut domicilium habent, sed hinc inde vagantur, vel priori domicilio relicto, aliud querunt in quo nondum re et facto consistant, regula est communiter admissa illos non habere alium proprium parochum, quam loci in quo nunc versantur. Possunt igitur coram illo matrimonium contrahere. Concilium autem Tridentinum « parochis præcipit ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, et re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint. » Sess. xxiv, cap. vii, *de Ref. matr.* Parochus si cautiones debitas neglexerit illicite agit, nihilominus matrimonium validum erit.

Quoad alienigenas, qui scilicet alibi habent suum domicilium, non facile est determinare qualis habitatio requiratur ut extra

⁴ Schmalzgrueber, DE CLANDESTINA DESPONATIONE, n° 134. Sanchez, lib. III, DE MATR. disp., xxiv, n° 5.

suum domicilium, valeant matrimonium contrahere. Multæ controversiae ea de re moventur et prodierunt resolutiones S. Congregationis quas inter se conciliare satis operosum videtur.

244*. — II. « Maxima est dissensio inter doctores, ait Fagnan, « qualis habitatio requiratur ad hoc ut quis dici possit alicujus » Ecclesiae parochianus. » Eamdem dubitationem testatur Benedictus XIV : « Sacra synodus Tridentina decreto præcipit « ut ille solum parochus intersit (matrimonio) cui matrimonium contrahentes subjiciuntur; quis porro ille intelligendus « sit, concilii Patres minime declaraverunt : hinc super hac re « innumeræ prope disceptationes, quarum pleni sunt libri, « excitatae fuerunt⁴. »

Quidam putant requiri translationem domicilii, nec satis esse qualemcumque habitationem nisi adsit animus perpetuo habitandi, sine quo domicilium non acquiritur. Alii volunt ad ius parochiae acquirendum sufficere habitationem, dummodo tamen illa annalis sit, aut pro majori parte anni. Cæteri tenent ex sola habitatione aliquem effici parochianum alicujus Ecclesiae, dummodo non sit ibi recreationis gratia, aut ex alia brevi causa, statim reversurus ad primam parochiam. His fere verbis doctissimus Fagnan statum controversiae exponit, et varias decisiones S. Congregationis citat, quas etiam refert Benedictus XIV loco citato. Duas præcipuas seligimus :

Sac. Congregatio « censuit quod parochus ruralis non est verus parochus quando rus itur causa recreationis vel pro rusticis negotiis. » Ita pluries. — Cum vir et mulier Trajectenses timentes impedimentum a parentibus, ad vicinam urbem Aquisgranensem se contulissent et ibi aliquandiu morati matrimonium contraxissent, Sacra Congregatio consulta super validitate, « censuit exprimendum tempus quo contrahentes Aquisgranæ manserunt. Quod si saltem fuerit unus mensis,

⁴ Fagnan, in cap. *Significavit, DE PAROCHIS ET ALIENIS PAROCHANIS.* — Benedictus XIV, Institutione, xxxiii, n° 5.

« dandam esse decisionem pro validitate, alias de novo referendam in Congregatione. » Fagnan, loco cit., n° 39.

Dicere igitur licet ex citatis decisionibus : 1º non posse matrimonium contrahiri coram parocho loci in quo aliquis per paucos dies versatur, recreationis vel negotii causa ; 2º posse autem si per unum saltem mensem, quacumque ex causa, etiam intuitu matrimonii celebrandi, illic habitaverit ; etiamsi animo redeundi post contractum matrimonium. Re quidem vera, dum S. Congregatio declarat parochum ruralem non esse verum parochum iis qui rus veniunt causa recreationis, non tempus determinat, et verisimiliter supponit eos venire ad paucos dies, ut satis communiter sit. Probabile non est parochum rurale nunquam proprium parochum fore ei qui ob recreationem, vel ob negotia rusticana ruri vitam constituerit degere, quantumcumque temporis ibi morari debeat. Aliunde, quando Sacra Congregatio declaravit exprimentum tempus quo Trajectenses manserunt Aquisgranæ, et dandam esse decisionem pro validitate matrimonii in casu habitationis per unum mensem, non jussit inquirere an iidem post contractum matrimonium, eodem loco plus vel minus temporis constituerint remanere, aut manserint ; ergo concludere licet valere matrimonium, eo solo quod per spatium saltem unius mensis, partes haberent habitationem.

Hanc conclusionem confirmat auctoritas Benedicti XIV, qui in Brevi Apostolico *Paucis abhinc* (1748) ad Archiepiscopum Goanum, qui Sanctam Sedem consuluerat, dixit : « Necessarium fore censemus nonnihil adjungere ut in propatulo sit quidnam requiratur ad quasi domicilium adipiscendum. Verum hac in re non alio pacto responderi potest nisi quod antequam matrimonium contrahatur, spatio saltem unius mensis ille qui contrahit habitaverit in loco ubi matrimonium celebratur. » Addit quidem dubitari adhuc posse post citatas decisiones S. Congregationis, utrum ad quasi domicilium acquirendum causa matrimonii, non solum requiratur praecedens

habitatio, verum subsequens etiam ad aliquod temporis spatium, quia auctores qui materiam tractaverunt, hoc tanquam magni momenti admiviculum reputant; sic autem concludit : « Cum observaverimus nihil de illa præscriptum fuisse a Congregatione Concilii in adducta paulo ante definitione, nolumus hac de re quidquam novi decernere. »

Magni quidem interest ad ordinem publicum ut vitetur clandestinitas matrimonii ; at nonminus interest, in ordine ad mores, ut non cohibeatur facultas nubendi, ne plures in peccatum incontinentiae prolabantur.

245. — Nonnulla notanda supersunt ad pleniorum solutionem questionis propositæ :

1º si matrimonium forte initum sit post habitationem plurium dierum, infra tamen mensem, nec adepto aliunde domicilio, res est valde dubia ; siquidem lex canonica de domicilio ad matrimonium ineundum necessario, non fuit hactenus sic explicata ab auctoritate Ecclesiastica ut removeantur omnes difficultates quando ad certos casus devenitur. Expedit proinde rem expondere cum omnibus adjunctis S. Congregationi, ut pronuntiet, habita ratione circumstantiarum, an validum, an e contra irritum sit matrimonium de quo dubitatur.

2º Quidquid sit de spatio temporis ad quasi domicilium requisito, pro certo teneri debet sponsos qui suum domicilium reliquerunt, etiam a paucis diebus, animo illuc non revertendi, non posse matrimonium inire coram parocho ejusdem loci ; siquidem desiit, ipso facto mutationis domicillii, esse proprius sponsorum parochus. Nihil in contrarium deduci debet ex necessitate in qua versarentur sponsi, ob consuetudines, seu statuta diocesana locorum, cavendi ut banna proclamentur in veteri suo domicilio, quia alia est lex bannorum quæ jubet banna proclamari in loco ubi sponsi brevi ante versati sunt et melius cognosci præsumuntur, alia vero lex Tridentina quæ vetat ne sponsi alter matrimonium celebrare præsumant quam præsente proprio parocho.

246. — *Utrum parochi jus habeant stolam deferendi, uti signum sui officii?*

Stola, quam alio nomine orarium olim dixerunt, est indu-
mentum sacrum quo Episcopi, presbyteri et diaconi utuntur,
peragendo functiones sui ordinis. Stolam præterea parochi,
certis in casibus, detulerunt in signum sui officii, non quidem
vi legis generalis, sed statutorum localium, præsertim quando
in synodus diœcesanam conveniebant. « Rectores parochia-
lii, ait Gavantus, caputum gestant supra cottam in multis
locis; Neapoli stolam, ut dignoscantur ab aliis; servanda est
« locorum consuetudo. » Hujus consuetudinis inductæ in multis
Ecclesiis Galliæ et Germaniæ, a sæculo duodecimo plura exempla
præbent statuta synodorum et conciliorum provincialium¹.
Parochis aliquoties etiam concessum fuit stolam deferre quando
collegialiter procedunt « eo fere modo, ait annotator collectionis
« Gardelliana, quo capitula distinguuntur ex usu rochetti,
« almutiæ, aliisque id genus insigniis. » Hanc prærogativam
concessit Benedictus XIV collegio parochorum Romæ quando
assistunt publicis supplicationibus; quod etiam aliis parochis
concedi, probata complurium locorum consuetudine et disciplina,
testatur Catalani². Tandem parochi stola utuntur quando
peragunt quasdam functiones sui officii proprias, quæ simul
hoc indumentum sacrum requirunt; unde Sacra Rit. Congre-

¹ Gavantus, *Praxis exactissima synodi dioecesanæ*, cap. xiii. — Benedictus XIV, Inst. v, n° 127. — Gohard, *Traité des bénéfices*, tom. 1, pag. 515. — Statuta Odonis de Solliaco Episcopi Parisiensis, an. 1200. — Vetus est consuetudo in Galliis ut Parochi stolam deferant in signum sui officii, etiam extra casum Synodi, et sacrarum functionum ordinis. Hinc ortæ sunt in sæculis præteritis controversiae inter Archidiaconos et Paro-
chos, an Parochi gestare possent stolam in tempore visitationis præsente
suo Archidiacono, de quo videoas *Mémoires du clergé*, tom. II, col. 1814-
1827. Tom. VII, col. 628-639.

² *Decreta authentica S. Cong. Rituum*, tom. VI; not. ad decis. 4400.
22 aug. 1818. (In edit. recentiori anno scilicet 1857, est decisio n° 4550.
Tom. III, pag. 126 et seq.). — Catalani, in *Cæremoniæ Episcop.*, lib. II,
cap. xxxiii, § 5.

gatio, ad sedandam controversiam inter rectores parochialium Ecclesiarum, et canonicos cathedralis Salmonensis, censuit anno 1592, 2 dec., « in processione funebri, ubi cadaver de-
« fertur, dictos canonicos et capitulum Ecclesiae cathedralis
« præcedere debere, et parochum stolam deferre, tanquam
« suæ in cadaver illud jurisdictionis signum, quemadmodum
« et Romæ servatur¹. »

Inde plures concludunt stolam esse signum jurisdictionis parochialis. « Stola, ait Pignatelli, est signum spiritualis juris-
dictionis qua intra fines parochiarum alii uti non debent
« nisi parochi, præsertim in munere parochiali. » (Tom. VIII,
consult. lxxiii, n. 21, 23².) Potiori jure diceretur cum pluribus scriptoribus liturgicis stolam esse signum distinctivum officii, in casu quo parochis auctoritate competenti conceditur, ut a cæteris clericis distinguantur; neconon in illis actionibus quæ sacrum hoc indumentum requirunt, et nequeunt exerceri, sine speciali mandato, nisi a parochis; v. g. quando celebra-
tur funeralia defuncti, in quibus parochi stolam adhibent, quamdiu exercent officium (n° 263).

Delatio igitur stolæ non ita parochis convenit, jure communi, ut semper et ubique, pro libitu et sine discrimine, extra exercitium officii simulque ordinis, ea uti possint. Sac. Rit. Congregatio decreta eo sensu dedit. Die 7 sept. 1816, declara-
vit: « Stolam non esse adhibendam præterquam in collatione
« et confectione sacramentorum; ideoque consuetudinem con-
« trariam esse abusum, per locorum ordinarios omnino elimi-
« nandum. »

ARTICULUS IV. — DE OBLIGATIONIBUS PAROCHORUM.

Obligationes parochorum referuntur ad curam gregis ipsis
commissi, et ad regimen temporale parochiæ. Pascere utique

¹ Gardellini, tom. VII, *Supplementa*, n° 35.

² Cf. Ferraris, v° *Stola*, n° 2; v° *Parochus*, art. 411, n° 56: notam 6me
ed. Cassin. ad n° 59, art. 41.

tenentur gregem suum, verbo, oratione et sacramentis; prouidere insuper bonorum temporalium parochiae rectæ administrationi.

247*. — I^o *Obligatio docendi*. Jure canonico mandatur omnibus qui ecclesias parochiales obtinent, aut alio titulo curam animarum habent, ut plebes sibi commissas pascant salutibus verbis, per se vel per idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem dominicis et festis solemnibus. Docere imprimis debent quæ scire omnibus necessarium est ad salutem. Obligatio usque adeo urget, ut concilium Tridentinum ita statuerit : « Ubi ab Episcopo moniti trium mensium « spatio numeri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu « alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si « ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, « qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec « principalis ipse resipiscens officium suum impleat. »

Idem præterea concilium admonet ut « tempore jejuniorum, « Quadragesimæ et Adventus Domini, quotidie, vel saltem « tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint (Epis- « copi), sacras scripturas, divinamque legem annuntient, et « alias, quotiescumque id opportune fieri posse judicaverint. » (Sess. v, cap. II; sess. XXIV, cap. IV.) Sunt præterea, in pluribus ecclesiis, statuta dioecesana quibus vetitum novimus sub poena suspensionis ne omittantur prædicationes per tres Dominicas dies continuas; et injungitur docere pueros rudimenta fidei plures per hebdomadam quando proximius instat tempus quo ad primam communionem sint admittendi.

Hinc doctores concludunt : 1° parochos teneri personaliter ad prædicationis officium obeundum, quando legitime non impediuntur; ipsis enim plebes committuntur; 2° officium ita exequi debere, ut fideles edoceant quæ sunt necessaria ad salutem, vitia quæ declinare, virtutes quas sectari oportet, ut poenam æternam evadere et gloriam æternam consequi valeant, quod supponit sapientem delectum materiarum, et facilitatem

sermonis qui conveniat captui audientium. Possunt quidem, cum id opportunum duxerint, modo prædicationis solemniori uti ad dogmatum fidei catholicæ explanationem; leges siquidem formam in specie prædicationis non determinant : at communiter expedit ut sermone facili et brevi, res magis necessarias suis pleibus tradant; 3° peccare graviter qui per tres menses etiam discontinuos concionari omittunt; quod deducitur ex textu concilii Tridentini; imo idem dicendum reputat S. Liguorius, si suum officium negligant per unum mensem continuum integrum. (lib. III, n° 269). Est autem peccatum veniale si, nulla legitima causa impediente, negligant vel una die dominica, aut festo solemnī; nam concilium *mandat* concionem fieri, quod indicat verum præceptum.

Jure naturali parochus invigilare debet, quantum fieri moraliter potest, ut singuli parochiani fidem christianam edoceantur; non enim solum multitudinis in ecclesiam convenientis ad concionem sollicitudo ipsi incumbit, sed et singulorum quos vel adducere, vel etiam, si oporteat, domum adire debet, ne vel unius ruina spiritualis ipsi pastori imputetur.

Parochus qui in sui locum alios presbyteros invitat ad prædicandum, tenetur ipsis providere ex sui beneficii fructibus, si honestam mercedem fabrica parochialis persolvere non valeat... Parochus qui per seipsum concionatur non potest jure prætendere sibi præstari mercedem seu eleemosynam dari solitam prædictoribus electis a fabrica, vel a confraternitate parochiali¹.

248*. — II° *Obligatio orandi et sacrificium offerendi pro parochianis*.

« Cum præcepto divino mandatum sit, ait concilium Tridentinum, omnibus quibus cura animarum commissa est oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre... qui curam animalium habuerint, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, missas celebrent. » (Sess. XXIII, cap. I et XIV.)

¹ Cf. Ferraris, v^o *Parochus*, art. 2, n° 77.

I. Concilium non determinavit quoties presbyter parochialis debeat missam celebrare in sua ecclesia; at principium posuit ex quo via consecrarii practice deducitur ad id teneri, non solum diebus dominicis et festivis quibus fidelibus sacro interesse praeceptum est, sed satis adhuc frequenter per hebdomadam, ut fidelium necessitatibus, quin etiam legitimis votis, obsecundetur.

II. Quando unus presbyter duabus simul parochiis praeficitur, vel duas habet ejusdem parochiae partes notabiliter dissitas, vel tandem plebem nimis numerosam ut parochiani conveniri insimul valeant in Ecclesia ad assistendum missæ, potest et consequenter tenetur bis sacram facere eadem die, si alius praesto non sit presbyter qui vicem ejus suppleat, et Episcopus id opportunum judicaverit. Innocentius III, cap. *Consulisti*, 3, DE CELEBRATIONE MISSARUM, lib. III Decret., interrogatus de iteratione sacrificii respondit « quod excepto die Nativitatis dominicæ nisi causa necessitatis suadeat, sufficit sacerdoti semel in die unam missam solummodo celebrare. » Hunc canonem omnes interpretantur in sensu prohibitionis omnibus sacerdotibus plures sacram faciendi eadem die, præter diem Nativitatis Domini et casum necessitatis. Necessitas vero supponit 1º instare præceptum ecclesiasticum quo fideles teneantur missam audire; quapropter non suffragatur simplex utilitas, v. g. ut fideles facilius venire possint, vel ut indulget parochus votis magnatis qui habet oratorium privatum in quo cum sua familia consuevit sacram audire, vel etiam ut fideles audire possint missam diebus festis suppressis, quod fuit non semel declaratum a S. Congregatione¹; 2º non alium adesse presbyterum qui missam celebrare valeat ad subveniendum fidelibus. Præterea parochis opus est « ut hac de re facultatem ab Episcopo

¹ 23 januarii, an. 1847. — 19 sept. 1859. Indultum fuit tamen concessum ad quinquennium Episcopo, qui facultatem postulaverat a S. Sede pro sua dioecesi in gratiam fidelium, ne plures privarentur S. Sacrificio die Circumcisionis quæ cum primo die anni civilis occurrit.

consequantur, etiamsi causa necessitatis intercedere videatur, cuius sane judicium ad ipsos sacerdotes nequaquam pertinet, » ait Benedictus XIV. (Breve *Declarasti nobis* 16 mart. 1746, Cf. votum Fr. Zeladæ in causa *Derthusensi*, 26 aug. 1768. *Thesaur. Resol. S. Cong.*, tom. XXXVII.) //

Mos est parochorum non iterandi sacram ad idem altare, nec etiam in eadem Ecclesia, quantum possilitas datur. Id vero jure communi vetitum non est, et omnino pendet a necessitatibus fidelium. Cap. *Consulisti* modo absolute iterationem tolerat ob causam necessitatis, nullo adhibito discriminine loci quo sacram celebrandum sit. Nec necessarium arbitramur ut Episcopus ad Sanctam Sedem recurrat, indultum hac de re postulaturus, quandoquidem jure communi iteratio permittitur, nullaque intervenit lex quæ requirat indultum apostolicum.

249*. — Parochi, iisdem diebus quibus ratione præcepti ecclesiastici debent in sua Ecclesia sacrificium missæ celebrare, tenentur etiam illius fructum medium pro populo sibi commisso applicare, nec illud pro aliis applicare, nec pro ejusmodi applicatione eleemosynam percipere possunt. Ita omnes¹. Jus canonicum nihil de hac obligatione sancvit, sed prodierunt plures decisiones qua legem communem certam supponunt. S. Congregatio olim existimaverat parochos, saltem qui ditiores redditus habent, teneri ad applicationem quoties per hebdomadam celebrant; sed cum multis decisio plus æquo rigida videatur, Benedictus XIV dubium omne submovit authentica declaratione, suis litteris apostolicis *Cum semper* (19 aug. 1744) ad omnes Episcopos per Italiam constitutos directis : « Opportunum censemus declarare Vestris Fraternitatibus, « nobis abunde satisfactum fore, vobis proinde satis esse posse, « dum ii qui curam animarum exercent, sacrificium missæ pro

¹ Cf. Merati in *Gavantum*, part. III, tit. xii, ad n° 5. — Collet, *Traité des saints Mystères*, chap. xv. — Conférences d'Angers, sur les États, Conf. ive, quest. ive.

« populo celebrent atque applicent in dominicis, aliisque diebus
« festis de præcepto. » (§ 6.)

Tria notanda veniunt : 1º obligatio missam applicandi attingit omnes qui parochos ex officio repræsentant, quales sunt vicarii qui, Ecclesia parochiali vacante, ab Episcopo deputantur ad implenda hujus Ecclesiæ onera usque ad novi rectoris electionem. « Mens nostra et sententia est, ait idem Pontifex, « sicuti etiam pluries a prelaudatis Congregationibus judica-
« tum est ac definitum, quod omnes et singuli qui actu curam
« animarum exercent..., æque teneantur missam parochiale
« applicare pro populo ipsorum curæ commiso. » (§ 4.)² —
2º Hec obligatio est personalis parocho, qui per semetipsum offerre debet pro suis parochianis, nisi causa legitima impediatur; quo casu alterum, qui suas vices suppleat, sibi substituet.
« Sicut pastor impeditus prædicare vel sacramenta adminis-
« trare, tenetur prædicare et sacramenta administrare per
« alium; ita, ait S. Liguori, impeditus applicare per seipsum
« missam populo, tenetur per alium applicare sacrificii fructum,
« quod est pascuum utilius quo populum pascere potest. » (Lib.
VI, n° 526.) — 3º Non licet transferre applicationem missæ pro
populo in alterum diem hebdomadis, ut puta si velit parochus
die festo offerre sacrificium pro nubentibus vel pro defuncto.
Nec tamen eadem obligatio dicenda est affixa diei, sicuti aliae
quædam leges, quatenus die transacta cesseret præceptum. Paro-
chus qui ex ignorantia, errore, negligentia, aliave id genus
causa, omiserit applicare missam populo, debet, præteritas
omissions supplere, nisi obtinuerit a Sancta Sede condonatio-
nem.

² Capellani communitatum, hospitorum, collegiorum, etc., lege non te-
nentur, quia hujusmodi communitates, etiamsi nonnullis privilegiis donen-
tur, sunt tamen pars parochiæ et participant fructibus sancti sacrificii
applicati omni parochiæ. S. Cong. Rituum, consulta an. 1844, « an
Cappellani, Monialium curæ præpositi, missam applicare teneantur pro
iisdem Monialibus, diebus dominicis et festivis de præcepto, » respondit:
Non teneri, quum non sint parochi. Decreta authentica, die 7 dec. 1844.

250*. — Plurium olim opinio erat parochos expeditos esse
ab obligatione missam applicandi pro populo diebus festis, in
quibus Sancta Sedes non solum permisit ut populi servilibus
operibus vacare possent, verum etiam indulxit ut ab obligatione
audiendi sacrum essent exempti. Hoc existimabant sequi ex
suppressione festorum; ex regula data a Benedicto XIV juxta
quam satis est missam applicari pro populo diebus festis ex
præcepto; ac demum ex inducta consuetudine; in multis ete-
nim regionibus invaluerat consuetudo ut pastores et curam
animatorum habentes ab applicatione sacrificii iisdem diebus ces-
sarent. Verum, ex adverso graves urgebant rationes. 1º Dicebatur
Sanctam Sedem largitam esse dispensationem decreto reduc-
tionis festorum, quæ dispensatio quatenus exorbitat a jure
communi est strictæ interpretationis; igitur cum in constitu-
tionibus pontificiis actum fuerit tantummodo de fidelibus qui
extunc eximebantur ab obligatione sacrum audiendi, non vero
de parochis, præsumi non debet parochos exemptos simul esse
ab onere missam applicandi. 2º Præterea, in Brevi reductionis
pro ecclesiis Galliarum expressis verbis cautum fuit ut « in festis
« diebus, vigiliisque eas præcedentibus quæ suppressæ dicun-
« tur, nihil de consueto divinorum officiorum ordine ac ritu
« innovetur, sed omnia ea prorsus ratione peragantur qua
« hactenus consueverunt... » Si nihil innovetur, si cuncta, in-
quam, eadem ratione peragantur quo antea, præter cessationem
obligationis ex parte fidelium, sequitur parochos teneri
ad applicationem missæ, sicut olim tenebantur.

3º Re denique delata ad Sanctam Sedem a nonnullis Episcopis,
censuit Sac. Congregatio Concilii parochos minime exemptos
esse ab onere missam applicandi suæ plebi; et tandem nuper
omne dubium, si quod remansisset, submovit SS. N. Papa
Pius IX, per litteras apostolicas *Amantissimi* datas 5 maii 1858,
quæ quæstionem sic definunt: « Rebus omnibus maturo ex-
« mine perpensis, atque in consilium adhibitis nonnullis vene-
« rabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus nostræ Con-

« gregationis Tridentinis decretis tuendis, interpretandisque
 « præpositæ, hanc vobis, Venerabiles Fratres, encyclicam epis-
 « tolam scribendam esse censuimus, ut certam et constantem
 « normam legemque constituamus ab omnibus parochis sedulo
 « diligenterque observandam. Quamobrem hisce litteris decla-
 « ramus, statuimus atque decernimus, parochos, aliosque om-
 « nes animarum curam actu gerentes sacrosanctum missæ sa-
 « crificium pro populo sibi commisso celebrare, et applicare
 « debere tum omnibus dominicis, aliisque diebus, qui ex præ-
 « cepto adhuc servantur, tum illis etiam, qui ex hujus Apos-
 « tolicæ Sedis indulgentia ex dierum de præcepto festorum
 « numero sublati, ac translati sunt, quemadmodum ipsi ani-
 « marum curatores debebant, dum memorata Urbani VIII¹
 « Constitutio in pleno suo robore vigebat, antequam festivi de
 « præcepto dies imminuerentur et transferrentur. Quod vero
 « attinet ad festos translatos dies, id unum excipimus, ut
 « scilicet quando una cum solemnitate divinum officium tran-
 « latum fuerit in dominicum diem : una tantum missa pro po-
 « pulo sit a parochis applicanda, quandoquidem missa, que
 « præcipua divini officii pars est, una simul cum ipso officio
 « translata existimari debet. »

251. — III° Obligatio sacramenta administrandi, et pas-
 torali sollicitudine invigilandi necessitatibus spiritualibus
 plebis, et pauperum sublevamini.

Multa paucis verbis comprehendimus, quæ sunt gravissimi
 momenti. Omnes quibus cura animarum commissa est tenen-
 tur, præter officium prædicationis et orationis de quo hucusque
 diximus, « sacramentorum administratione, ac bonorum om-
 « nium operum exemplo, pascere (oves suas); pauperum alia-
 « rumque miserabilium personarum curam paternam gerere;
 « et in cætera munia pastoralia incumbere. » (*Conc. Trident.*,
 sess. XXIII, cap. 1.)

¹ Qui sint dies festi in hac Constitutione Urbani VIII præscripti, dicetur
 in III^a parte ubi de *Festorum celebratione*, art. 1, q. m².

Necesse est igitur parochum omni tempore præsto esse ad
 impendendum suas curas ovibus sibi commissis, ut singularum
 necessitatibus subveniat; siquidem de singulis rationem redi-
 diturus est summo Pastori. Tenetur sacramentum Baptismi
 conferre; ad se venientes in sacro tribunali Pœnitentiae paterna
 sollicitudine recipere; dare sacram communionem legitime
 potentibus, iis etiam qui infirmitate domi detinentur;
 infirmos visitare, eos præsertim qui extremo morbo labo-
 rant, ne in agone destituantur solatio et auxiliis quibus
 indigent.

Alia officia pastoralis sollicitudinis quibus parochi promo-
 veant salutem animarum, et quæ ad sublevamen pauperum at-
 tinent, prætermittimus, quia de iis sigillatim dicendi non est
 locus; item nec quæ ædis sacræ instauracionis et bonorum
 temporalium regiminis sunt, in præsenti explicare opportunum
 ducimus, de quibus in alia parte *Prælectionum canonicarum*
 tractabitur.

Parochus ut debito suas oves agnoscendi certius satisfaciat,
 habere debet libros distinctos in quibus fideliter et accurate
 describantur nomina baptizatorum, confirmatorum, matrimonii
 sacramento junctorum, et defunctorum; illum præterea monet
 Rituale Romanum ut alium librum conficiat de *statu anima-
 rum*, quo consignentur nomina incolarum parochiæ, et singulo-
 rum conditio, quantum fieri potest.

252*. — Quid jus canonicum statuerit circa residentiam
 parochorum?

Ex adductis obligationibus parochorum, alia sequitur quæ gra-
 viSSima est, ut nempe in sua parochia singuli resideant. Conci-
 lium Trid., sess. XXIII, cap. 1, declarat legem de residentia
 Episcoporum applicari parochis, cæterisque omnibus beneficium
 cui annexa est cura animarum habentibus, quoad pœnas et
 amissionem fructuum, « ita tamen ut quandocumque eos, causa
 « prius cognita per Episcopum et probata abesse contigerit,
 « vicarium idoneum, ab Ordinario approbadum, relinquant.

« Discedendi autem licentiam, in scriptis gratisque conceden
« dam, ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obti
« neant¹. »

Residentia est tum materialis, tum moralis. Residentia materialis supponit parochum domum inhabitare quæ sit intra limites parochiæ, quod stricte intelligi debet, adeo ut Sacra Congregatio plures olim, et annis proxime elapsis, responderit parochum non satisfacere legi, qui sedem suam fixerat in loco vicino sue parochiæ, sed extra limites. Residentia moralis requirit ut parochus regulariter commoretur diu noctuque in sua parochia, et præsto sit ad subveniendum necessitatibus fidelium. Relinquitur quidem conveniens libertas e finibus parochiæ exeundi, ratione necessitatis utilitatis; sed parochus qui, licet domicilium habens in sua parochia, sæpius abesset, non observaret legem residentie².

Concilium Tridentinum arbitrio Episcopi reliquit coercere parochos non residentes, vel per censuras, vel per subtractionem fructuum, vel per privationem tituli. Quoad fructus, concilium vult ut non residentes priventur fructibus beneficii pro rata parte absentiæ, et insuper ut ipsiusmet tituli privatione mulcentur. Prima privatio ipso facto incurritur, quin necesse sit ullam intercedere sententiam; sic enim loquitur concilium: « Si quis contra hujus decreti dispositionem abfuerit, statuit « sancta synodus præter alias poenas... ac mortalis peccati rea « tum quem incurrit, eum pro rata temporis absentiæ fructus

¹ Cf. Bened. XIV, *Institutionem xvii*. — Ferraris, v^o *Parochus*, art. 11.

² Cf. Garciam, tract. *de Beneficiis*, part. III, cap. ii. Bened. XIV, *institutionem xvii*. Cum nonnulli parochi urbis vicinitate illecti notabilem annī partem in illa traducerent, eam rem S. Cong. improbavit, licet sacerdos subrogaretur, qui, si forte aliquid contingerebat, præsto esset, operamque suam impenderet. Idem procul dubio, ob paritatem rationis, improbabisset in parochis qui urbem in qua sita est sua ecclesia deserunt per partem anni, ut in agros, ubi salubrior est aura, se conferant. Ut haec re mens S. Cong. magis perspicue nobis innotescat, referemus declarationes quas apud Bened. XIV legimus. Quæsitum est ab Episcopo circa residentiam parochorum:

1° An rectores ecclesiarum parochialium a civitate distantium per duo

« suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaracione « non secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri... illos fabricæ « ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare. » Sess... xxiii, cap. i. Posset etiam Episcopus majorem privationem imponere per modum poenæ, servando regulas a concilio edictas in cap. 1°, sess. vi, pro quantitate fructuum, et intervallis temporum. — Quoad privationem tituli, institui debet processus judicialis, et monitiones ante omnia fieri necesse est, antequam parochus amoveatur a sua parochia.

255*. — Ut parochus jure possit abesse a sua parochia, tres intervenire debent conditions: 1^a ut sit causa rationabilis; 2^a ut obtineatur licentia Episcopi; 3^a ut substituatur sacerdos, qui provideat parochiæ durante absentia.

Et quidem causa adesse debet, cum lex canonica continuam residentiam jubeat; hæc autem causa plus minusve urgens requiritur prout breviori, aut longiori tempore protrahetur absentia. Non pauci concludunt ex textu mox allato concilii Tridentini non requiri causam ita gravem, sed sufficere motivum honestæ recreationis ad levandum animum, ut parochus per bimestre sive continuum, sive interruptum abesse queat; declarat enim concilium non concedendam fore licentiam ultra bimestre *absque gravi causa*. Hoc non abnuimus positis po-

tria, aut quatuor milliaria circiter, possint sine expressa Episcopi licentia abesse a suis ecclesiis, relieto ibidem substituto, et in civitate tam diurno quam nocturno tempore jugiter immorari, exceptis solis diebus festis, in quibus ad dictas ecclesiæ se conferunt, revertentes illico ad civitatem?

2° An parochi qui nocturno ceteroquin tempore resident apud suas ecclesiæ, possint, celebrata summo mane missa in dictis ecclesiis, se conferre ad civitatem et in ea diurno tempore totius vel majoris partis anni commorari, licet apud dictas ecclesiæ adsint eorum substituti?

3° An dicti parochi qui ceteroquin resident apud suas ecclesiæ, possint nocturno tempore totius vel majoris partis anni, commorari in civitate, licet apud dictas ecclesiæ adsint eorum substituti.

Sacra Congregatio respondit ad primum, secundum et tertium, *negative*. Die 1° maii an. 1687. — Similes declarationes eadem S. Congregatio dedit an. 1850. Cf. *Analecta juris pontificii*, an. 1857, mense julii, pag. 420.

nendis, modo scilicet parochia non patiatur detrimentum, nec disciplina diœcesis obstet.

Præterea necesse est ut causa cognita sit ab Episcopo atque probata, etiamsi parochus non debeat abesse ultra bimestre, nisi tamen per aliquot tantum dies citra hebdomadam. Ita sæpe declaravit sacra Congregatio, simulque respondit illicitum esse parocho deserere, etiam ad breve tempus, suam parochiam, quantumvis existimet se sufficientem habere rationem, si Episcopus non arbitretur sufficientem, petitamque licentiam denegaverit. Concilium Tridentinum statuit ut licentia scriptis detur, quod non ubique striete observatur: id tamen esset valde expediens, præsertim si ad longius tempus protrahi debeat absentia parochi.

Statuta diœceseon servanda sunt quoad tempus concessum; nec nimia severitatis argui debet statutum quo vetatur parochis ne ultra triduum deserant suam residentiam sine licentia. Sic pluribus in diœcesisibus fuit determinatum.

Tandem, sive diuturnum, sive breve tempus absit, parochus providere debet ne ullum detrimentum spirituale patientur fidèles; nec desit qui confessiones audire, qui ægrotis sacramenta administrare curet; quod præstabat conveniendo cum parocho viciniori de custodia gregis sui, vel obtinendo ab Episcopo vicarium qui ad tempus curam parochiæ gerat.

ARTICULUS V. — DE COADJUTORIBUS PAROCHORUM, ET VICARIIS PAROCHIALIBUS.

254.—I^o Quid sint coadjutores parochorum, et quæ illorum jura?

I. Coadjutor parochi est presbyter auctoritate superioris constitutus, causa adjuvandi parochum in regimine ecclesiæ parochialis: in eo a vicariis differt quod ex jure communi vicarii eligi ac nominari possint ab ipso titulari cuius vices gerunt, dum

coadjutor non aliter quam auctoritate superioris, nempe Episcopi alteriusve prelati competentis, nominatur et constituitur, quando titularis versatur in absoluta vel morali impossibilitate suum officium exequendi, ob perpetuam infirmitatem, seu imperitiam. (Conc. Trid., sess. xxi, cap. vi.)

Coadjutoria duplex distinguitur: alia temporalis et revocabilis, alia perpetua cum jure succedendi in munere parochiali, mortuo coadjuto. Coadjutor temporalis in nostris partibus a vicario non distinguitur; quandoquidem, ex infra dicendis, jus atrumque nominandi æque ad Episcopum, in nostris provinciis, pertinet. Coadjutorem perpetuum solus Papa instituere potest, quia talis institutio contraria est menti canonum, et præsertim decreto concilii Tridentini, quod in sess. xxv, cap. vii, statuit: « In coadjutoriis cum futura successione idem posthaec observetur, ut nemini in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis permittantur. » Nullus autem, præter S. Pontificem, potest regulariter derogare juri communi.

II. Coadjutor non habet, vi suæ deputationis, jus se immiscendi in administrationem spiritualem seu temporalem ecclesiæ, ipso parocho contradicente, nisi constitutus fuerit ob demeritam, aliamve causam quæ titularem omnino inhabilem reddit. Residere debet intra limites parochiæ, missas ibi celebrare, fidelium confessiones ad se venientium audire, et quoad ea cuncta quæ administrationis sunt, præsto esse ad inserviendum coadjuto, ad ipsius nutum. Quod vero si parocho prorsus inhabili datus sit in coadjutorem, omnia quæ pastoralis officii sunt exsequestur.

Coadjutor perpetuus jus habet ad titulum, adeo ut eveniente morte coadjuti, illi opus non sit nova collatione. Superior ipse fecit collationem ex nunc pro tunc, ut aiunt, concedendo litteras coadjutoriae (nº 215).

255.—II° Quid sint vicarii parochiales; ad quem pertinet illorum nominatio et institutio; quænam illorum jura?